

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 17881/2025
23.01.2026. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Радославе Мађаров и Зорице Булајић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., коју заступа пуномоћник Миодраг Марићевић, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., кога заступа пуномоћник Вукица Мидоровић, адвокат из ..., ради измене одлуке о вршењу родитељског права, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 414/25 од 01.10.2025. године, у седници одржаној 23.01.2026. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж2 414/25 од 01.10.2025. године и пресуда Основног суда у Кикинди П2 13/25 од 03.07.2025. године у ставовима првом, другом, трећем, четвртном, петом и седмом изреке и предмет **ВРАЋА** првостепеном суду, на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Кикинди П2 13/25 од 03.07.2025. године, ставом првим изреке тужбени захтев је делимично усвојен. Ставом другим изреке измењена је пресуда Основног суда у Кикинди П2 415/24 од 05.12.2024. године у ставу два изреке, родитељско право над заједничком децом странака над мал. ВВ рођеном ...2015. године и мал. ГГ рођеним ...2018. године вршиће самостално мајка АА из ..., а за пребивалиште деце одређено је пребивалиште мајке. Ставом трећим изреке обавезан је тужени ББ из ..., да на име доприноса за издржавање мал. ВВ и мал. ГГ плаћа месечни износ од по 20.000,00 динара, почев од 03.07.2025. године па убудуће, док за то постоје законски услови, најкасније до 15. у месецу за текући месец, а у случају доцње са законском затезном каматом почев од дана падања у доцњу до дана исплате. Ставом четвртим изреке обавезан је тужени да мал. децу одмах преда мајци. Ставом петим изреке уређен је начин одржавања личних односа туженог са мал. децом на начин ближе наведен у изреци пресуде. Ставом шестим изреке одбијен је део тужбеног захтева у износу од 5.000,00 динара на име законског издржавања за мал. ВВ. Ставом седмим изреке обавезан је тужени да тужилци, на име трошкова поступка, исплати износ од 37.900,00 динара са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде до дана исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж2 414/25 од 01.10.2025. године жалба туженог је одбијена, жалба тужилце усвојена, пресуда Основног суда у Кикинди П2 13/25 од 03.07.2025. године преиначена у побијаном делу одлуке о трошковима поступка тако што је обавезан тужени да на име трошкова првостепеног парничног

поступка тужиљи исплати износ од још 82.125,00 динара (укупно 120.025,00 динара) са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате, док је у преосталом побијаном, а непреиначеном делу, првостепена пресуда потврђена и обавезан је тужени да тужиљи на име трошкова жалбеног поступка исплати износ од 18.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је благовремено изјавио ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и због погрешне примене материјалног права.

Тужиља је поднела одговор на ревизију.

Врховни суд је испитао побијану пресуду, у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“ бр. 72/11....10/23) у вези члана 202. Породичног закона, па је закључио да је изјављена ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Ревизијом се не конкретизују остале битне повреде одредаба парничног поступка на које се у ревизији паушално указује.

Из утврђеног чињеничног стања произлази да је брак странака разведен пресудом Основног суда у Кикинди П2 415/24 од 05.12.2015. године, да је над мал. децом одређено заједничко вршење родитељског права са пребивалиштем деце код мајке, да није регулисан модел виђања, те су деца боравила и код оца и код мајке према њиховом договору. Тужиља је тужбу ради измене одлуке у вршењу родитељског права поднела 15.01.2025. године, а тужени је против тужиље 27.01.2025. године поднео пријаву због насиља у породици у којој је навео да деца трпе психичко узнемиравање од стране мајке. У поступку је прибављен налаз Центра за социјални рад ... у коме је наведено да деца проводе недељу дана код оца, а недељу дана код мајке, да код деце није уочен аутентичан страх од мајке, али да родитељи поседују различите васпитне стилове. Деца воле да проводе време код оба родитеља, тренутно им више одговара родитељски стил оца који је попустљивији, али постоје тенденције уколико би се родитељско право поверило оцу, да се деца отуђе од мајке, а уколико би била поверена мајци постоји могућност да се деца додатно узнемире уколико би се умањили контакти са оцем, што би се могло негативно одразити на њихово емотивно стање. Према налазу и мишљењу судског вештака психијатра деца су усмерена на родитеље, али их доживљавају на различите начине. Усмеренији су на оца који је упечатљивија родитељска фигура, заштитна фигура, увек спремна да задовољи потребе деце и стално је уз децу. Мајка има другачији став, усмерена је на децу и задовољавање њихових потреба али на себи својствен начин, при чему истиче важност постављања граница (сматра да се деци не може стално попуштати и удовољавати) и развијања позитивних модела понашања. Мајка је емотивно мање продорна и упечатљива фигура од оца, што не умањује њене родитељске компетенције и има развијен емотивни однос са децом. Код мајке нису уочени испади у психичком функционисању поготово они који се односе на самостално остваривање родитељског права. Деца више прихватају родитељски стил оца јер се своди на попустљивији, удовољавајући васпитни стил, али и вештак сматра да би он значајно утицао на децу и смислу да се деца отуђе од мајке. Вештак не сматра да би се деца додатно узнемирила због увремењених виђања са оцем,

а мајка је спрема на договор, те је у најбољем интересу деце да се вршење родитељског права повери мајци, а да деца проводе код оца три викенда у месецу, половину школских распуста, верске, државне празнике и рођендане наизменично.

У поступку су утврђене и стамбене и материјалне прилике оба родитеља, потребе мал. деце, могућности родитеља да доприносе издржавању мал. деце, што све представља критеријуме за доношење одлуке о доприносу за издржавање мал. деце родитеља који не врши родитељско право.

У првостепеном поступку тужени је предложио извођење доказа новим вештачењем од стране вештака психолога, али је првостепени суд тај предлог одбио, с обзиром да су прибављени налази Центра за социјални рад и судског вештака потпуни, јасни и међусобно усаглашени. Другостепени суд је прихватио овакво становиште првостепеног суда.

На утврђено чињенично стање судови нису правилно применили материјално право доносећи побијану одлуку, јер нису на довољно поуздан начин утврдили чињенице од којих зависи одлука о измени одлуке о вршењу родитељског права.

Тужени је уз жалбу доставио налаз и мишљење другог вештака које је супротно налазу и мишљењу вештака Смиљане Берар и мишљењу Центра за социјални рад, што доводи у сумњу закључак нижестепених судова о разлозима за измену одлуке о вршењу родитељског права, те оправдава предлог туженог у првостепеном поступку за ново вештачење, па се и закључак нижестепених судова да нема потребе вршити ново вештачења основано доводи у сумњу.

Родитељско право је лично право родитеља и врши се искључиво у најбољем интересу детета, а сва права и дужности из садржине родитељског права има родитељ коме је дете поверено, чиме се други родитељ који не живи са дететом не лишавља родитељског права.

Чланом 3. став 1. Конвенције о правима детета („Службени лист СРЈ“15/90), предвиђено је да у свим активностима које се тичу деце, без обзира да ли их предузимају јавне или приватне институције социјалног старања, судови, административни органи или законодавна тела, од првенственог је значаја најбољи интерес детета. Ставом другим истог члана предвиђено је да ће се детету обезбедити таква заштита и брига која је неопходна за његову добробит, узимајући у обзир право и обавезу његових родитеља и других лица која су за дете одговорни. Ова обавеза преузета је чланом 6. Породичног закона којим је прописано да је свако дужан да се руководи најбољим интересом детета, а чланом 266. истог Закона је прописано да је суд увек дужан да се у спору за заштиту права детета и у спору за вршење односно лишење родитељског права, руководи његовим најбољим интересом. Најбољи интерес детета је правни стандард који се цени према околностима сваког конкретног случаја, а заштита интереса детета је одлучујућа околност која се цени приликом доношења одлуке о вршењу и поверавању родитељског права, односно измени одлуке о вршењу родитељског права. То даље значи да ће суд одлуку о измени такве одлуке донети у случају да су интереси детета угрожени или на било који начин доведени у питање.

Такође, Конвенцијом Уједињених нација о правима детета из 1989. године државе чланице су обавезане да обезбеде детету које је способно да формира своје сопствено мишљење право слободног изражавања тог мишљења о свим питањима које се тичу детета, с тим што се мишљењу детета посвећује дужна пажња у складу са годинама живота и зрелости детета, те се у ту сврху детету посебно даје прилика да буде саслушано у свим судским и административним поступцима који се односе на њега, било непосредно или преко заступника или одговарајућег органа на начин који је у складу са процедуралним правилима националног права. Породичним законом је прописано да се мишљењу детета мора посветити дужна пажња по свим питањима која га се тичу и у свим поступцима у којима се одлучује о његовим правима, а у складу са годинама и зрелости детета. У том смислу, прописано је да дете које је навршило десету годину живота може слободно и непосредно изразити своје мишљење у сваком судском и управном поступку у коме се одлучује о његовим правима. Дете може само или преко неког другог лица или установе да се обрати суду или органу управе и затражи помоћ у остваривању свог права на слободно изражавање мишљења. Суд и орган управе утврђује мишљење детета у складу са школским психологом односно органом старатељства, породичним саветовалиштем или другом установом специјализованом за посредовање у породичним односима, а у присуству лица које дете само изабере.

У смислу наведеног, држава мора успоставити правичну равнотежу између интереса детета и родитеља, с тим да се пре свега мора имати у виду најбољи интерес детета који, зависно од природе и озбиљности, може надјачати интерес родитеља.

У конкретном случају нижестепени судови нису посветили дужну пажњу мишљењу мал. деце, при чему недостају разлози о вредновању мишљења деце у погледу одлуке о вршењу родитељског права, имајући у виду године и зрелост мал. деце. Из образложења побијане одлуке се не могу утврдити разлози због којих суд сматра да је најбољи интерес мал. деце у супротности са њиховим мишљењем и због чега и зашто мишљење мал. деце није уважено, поготово што из утврђеног чињеничног стања произлази да је заједничко вршење родитељског права функционисало, при чему је договор родитеља био у складу са жељама и обавезама мал. деце.

С обзиром да чињенично стање није потпуно утврђено, примена материјалног права није могла бити испитана, због чега су нижестепене одлуке укинуте и предмет враћен првостепеном суду на поновно суђење.

У поновном поступку првостепени суд ће поступити по примедбама из овог решења, поново оценити потребу извођења доказа вештачењем од стране другог вештака или евентуално Института за ментално здравље или друге институције (комисије вештака) које се бави решавањем породичних односа. Такође, првостепени суд ће посветити дужну пажњу мишљењу мал. деце и то мишљење довести у везу са најбољим интересом деце и дати јасне разлоге у вези најбољег интереса деце и њиховог мишљења у вези измене одлуке о вршењу родитељског права.

Побијане пресуде укинуте су и у осталим деловима изреке, јер одлука о висини доприноса за издржавање и моделу одржавања личних односа мал. деце са родитељем који евентуално не би вршио родитељско право зависи од саме одлуке о вршењу родитељског права.

Из наведених разлога одлучено је као у изреци пресуде, на основу члана 416. став 1. Закона о парничном поступку.

**Председник већа-судија
Весна Субић**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић